Ἔτος Ε' Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 6 Αὐγούστου 1888 ΣΑΒΒΑΤΟΝ Ἀριθ. 139

ΠΑΡΕΘΕΙΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ἐν Ρεθύμνῃ ἐτησ. προπληρωτέα Φρ. 9
Διὰ τὰ ἄλλα Τμήματα τῆς Κρήτης » 10
Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν » 10
ἕκαστον στίχον καταχωρίσεως Γρ. 1

Ἐφημερὶς τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ
πολιτική, κοινωνική καὶ ἐπιστημονική.

Ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.

Πᾶσα αἴτησις δημοσιεύσεως ἀπευθυντέα πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐλευθέρα ταχυδρομικῶν
Τιμὴ ἑκάστου φύλλου παρ. 50

Διευθυντὴς καὶ Ἀρχισυντάκτης Σ. Μ. ΤΣΟΥΔΕΡΟΣ.
Διεύθυνσις ἐκδότης ΝΙΚ. ΔΙΟΥΛΙΣΚΟΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ ἐνταῦθα Αὐτοκρατορικοῦ Ὀθωμαν. Ταχυδρομείου εἰδοποιεῖ τὸ Σεβ. κοινὸν, ὅτι συνεπείᾳ τοῦ νέου δρομολογίου τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Αὐστρο-Ουγγρικοῦ Λόυδ ἡ ἀλληλογραφία, ἥτις μέχρι τοῦδε διεβιβάζετο εἰς Εὐρώπην μέσον Πειραιῶς—Βρινταισίου, θὰ διαβιβάζεται τοῦ λοιποῦ κατ' εὐθεῖαν μέσον Κερκύρας—Βρινταισίου πρὸς δὲ ἡ εἰς Τεργέστην ἀλληλογραφία, χάρις εἰς τὸ νέον τοῦτο δρομολόγιον, θὰ στέλλεται τοῦ λοιποῦ κατ' εὐθεῖαν καὶ ἄνευ τῆς βραδυτητος, ἡν τέως ὑφίστατο.

Εἰδοποιεῖ πρὸς τούτοις τὸ Σεβ. Κοινὸν, ὅτι τὰ διὰ τῶν Αὐστριακῶν Ἀτμοπλοίων σελλόμενα γράμματα εἰσὶ δεκτὰ εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν ταχυδρομεῖον μέχρι μιᾶς ὥρας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως. Ὁ δὲ διὰ τῶν Ὀθωμανικῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν τῆς ἑταιρείας Κουρτζῆ σελλόμενος ταχυδρομικὸς φάκελλος κλείει εὐθὺς μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν ἀτμοπλοίων τούτων.

Ρεθύμνῃ 18)30 Ἰουνίου 1888.

(Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Διευθύνσεως)

Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς Κρήτης.

Καίτοι ἡ ἐν Ἡρακλείῳ ἔγκριτος συνάδελφος ἡμῶν «Ν. Ἑβδομὰς» πλατέως ἠρεύνησε τὸ σπουδαῖον ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν ζήτημα τῶν δανείων ὑπό τε ἐπιστημονικὴν καὶ πρακτικὴν οἰκονομολογικὴν ἔποψιν, οὐχ ἧττον δεν κρίνομεν ἄπο σκοποῦ νὰ χαράξωμεν καὶ ἡμεῖς ὀλίγας λέξεις, θίγοντες μόνον τὰ γενικὰ τοῦ ζητήματος σημεῖα, χωρὶς ποσῶς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς καθ' ἕκαστον λεπτομερείας.

Καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἀκόμη, καθ' ἣν ἐκυοφορήθη ἀνεξετάστως ἡ ἰδέα τῆς συνάψεως δημοσίου δανείου ἠδύνατό τις, ἐμβριθῶς ἐξετάζων τὰ πράγματα, νὰ προίδῃ τὴν ἐντελῆ αὐτοῦ ἀποτυχίαν, ὡς μελετηθέντος ἐπὶ βάσεων, ὅλως ἀντιθέτων πρὸς πάντα τὰ οἰκονομολογικὰ ἀπαιτούμενα καὶ προσόντα τῆς συνάψεως ἐθνικῶν ἢ δημοσίων δανείων κράτους τινὸς ἢ πολιτείας. Καθ' ἡμᾶς δὲ τὰ αἴτια τῆς ἀποτυχίας αὐτοῦ εἶναι τὰ ἑξῆς.

Πρῶτον, ὡς εἶναι οἰκονομολογικῶς παραδεδεγμένον, ὁ κύριος προορισμὸς τῶν δανείων εἶναι ἡ ἱκανοποίησις ἐκτάκτων ἀναγκῶν, οἷαι ἡ συμπλήρωσις καὶ προαγωγὴ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων χώρας τινὸς καὶ ἡ ἐπιχείρησις καὶ κατασκευὴ κοινωφελῶν δημοσίων ἔργων. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐθνικῶν δανείων, τὰ ὁποῖα συνῆψαν αἱ διάφοροι τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς πεπολιτισμέναι χῶραι, εἰς τοῦτον καὶ μόνον ἔτεινον τὸν σκοπόν, ὡς διδάσκει ἡμῖν ἡ εὐρεῖα αὐτῶν οἰκονομικὴ ἱστορία, ἣν σοβαροὶ οἰκονομολόγοι πλατέως ἐκτιθέασιν ἐν τοῖς σπουδαίοις αὐτῶν οἰκονομολογικοῖς συγγράμμασιν. Ἰδίως δὲ σπουδαιότατος παράγων, δυνάμενος νὰ ἑλκύσῃ τοὺς δανειστὰς εἰς τὴν χορήγησιν τῶν χρημάτων αὐτῶν, εἶναι ἡ ἐπιχείρησις δημοσίων ἔργων, ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ κοινοῦ χρήσεως τῶν ὁποίων σπουδαῖα δύνανται νὰ εἰσρεωσιν εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ποσά, ἐνῶ ἡ σύναψις δανείου πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν τακτικῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας καὶ δὴ τῆς ἐξοφλήσεως καθυστερουμένων τινῶν μισθῶν τῶν δημοσ. ὑπαλλήλων, βεβαίως δεν εἶναι δυνατὸν ἢ θερινῶν προϊόντων καὶ ἐγγὺς ἐστι τὸ εὔφορον ἔτος τῆς ἐλαιοπαραγωγῆς, ἤτοι ὅλως περιττὴ καὶ ἀδικαιολόγητος, οὐδένα ἄλλον ὁ υναμένη νὰ ἐξυπηρετήσῃ σκοπὸν ἢ τὴν κατ' ὀλίγας μόνον ἡμέρας ἐπιτυχεστέραν ἀνακουφισιν τῶν δημοσ. ὑπαλλήλων διὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς πληρωμῆς ἑνὸς ἢ δύο ἐκ τῶν καθυστερουμένων μισθοδοσιῶν.

Ἡμεῖς βεβαιοῦμεν καὶ ἐν πεποιθήσει ἰσχυριζόμεθα, ὅτι ἡ ἐφετινὴ πλειονοψηφία τῶν φιλελευθέρων ἔσφαλε μεγάλως ἐπὶ τοῦ σοβαρωτέρου τῶν Κρητικῶν ζητημάτων—τοῦ οἰκονομικοῦ—τραπεῖσα ἀσυζήτητεῖ πρὸς διαρρύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν ἡμῶν πραγμάτων τὴν πεπατημένην καὶ εὐθαστοτέραν ἀτραπὸν τῶν δανείων καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ προϋπολογισμοῦ οἰκονομικῶν ἐγχειρήσεων. Ἡ Κρήτη, ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἐλεεινὸν αὐτῆς οἰκονομικὸν καθεστώς, δεν εἶναι χώρα πεπλασμένη, οπως πεοδῇ εἰς τὸ τολμηρὸν ἐγχείρημα τῆς συνάψεως δημοσίων δανείων, ἀφοῦ ἄλλως ὑπὸ τὸ τραγελαφικὸν πολίτευμα, ὅπερ μᾶς ἐχορήγησεν ὁ Ὀργανικὸς Νόμος καὶ Σύμβασις τῆς Χαλέππας, ὅλως ἀδύνατον καθίσταται ἡμῖν, νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν καὶ ἐκτέλεσιν κοινωφελῶν δημοσίων ἔργων εἰς παροχὴν σπουδαίων ὑπηρεσιῶν πρὸς τὸν φορολογούμενον Κρητικὸν Λαόν. Τὸ οἰκονομικὸν πρόγραμμα τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Κρητῶν δὲν νὰ ἦναι ἐκεῖνο, ὅπερ μετ' ἄκρα φνοῦς ζήλου καὶ πατριωτισμοῦ ἀνέγραψεν ἐν τῇ πολιτικῇ αὐτῆς πορείᾳ ἀπὸ πενταετίας ἤδη ἡ μερὶς τῶν ἤδη ἀντιπολιτευομένων ῥιζοσπαστῶν ἤτοι ἡ ἐπιμονὴ ἀπαιτήσις πρὸς ἐκχώρησιν ἁπασῶν τῶν δημοσίων προσόδων τοῦ τόπου εἰς τὸ ἐγχώριον τῆς Κρήτης ταμεῖον, ἵνα ἀπολαύσῃ πλήρους οἰκονομικῆς ἀνεξαρτησίας, «ἡ Κρήτη διοικῆται διὰ τῆς Κρήτης». Τὸ οἰκονομικὸν τοῦτο πρόγραμμα θέλομεν ὑποστηρίζει καὶ ὡς ἀντιπολίτευσις σήμερον μετὰ σθένους καὶ ἐπιμονῆς πρὸς πατριωτικὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν κοινῶν συμφερόντων τοῦ Κρητικοῦ Λαοῦ.

Ὡς πολιτικὸν δὲ πρόγραμμα, μετὰ κοινὴν συνεννόησιν τῶν προεξαρχόντων προσώπων τῆς ἡμετέρας μερίδος, ἐθέκαμεν τὴν ῥιζικὴν μεταλλαγὴν τοῦ σημερινοῦ ὁλεθρίου ἡμῶν καὶ τραγελαφικοῦ πολιτεύματος. Ἀνάγκη πλέον, πρὸς σωτηριαν ἡμῶν, νὰ σχισθῶσιν εἰς ἀπειράριθμα χάρτινα ῥάκη καὶ ὁ γελοῖος Ὀργανικὸς Νόμος καὶ ἡ βεβιασμένη Σύμβασις τῆς Χαλέππας, ὑπὸ τὸ καταχθόνιον σύστημα καὶ καθεστὼς τῶν ὁποίων δεν δυνάμεθα πλέον νὰ ζήσωμεν εὐδαιμόνως, οἱ ταλαίπωροι καὶ ἀτυχεῖς Κρῆτες. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀναπνεύσωμεν τὴν καθαρωτέραν αὔραν ἐλευθεριωτέρου πολιτεύματος καὶ πρὸς τοῦτο θέλομεν ἐπιδιώξει ἀκάμπτως καὶ διὰ τῶν τελεσφόρων μέσων τῆς Κρητικῆς ἱστορίας τὴν σύνταξιν νέου θεμελιώδους Χάρτου, ἐπὶ θετικωτέρων βασιζομένου ἀρχῶν καὶ ὑπὸ κοινωφελεστέρων πρακτικζομένου θεσμῶν καὶ νόμων. Ὀφείλομεν νὰ ἐπιζητήσωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος παντὶ σθένει ἀλαθῆ καὶ πλήρη πολιτικὴν, διοικητικὴν καὶ οἰκονομικὴν αὐτονομίαν ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου. Μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ πολιτεύματος τούτου θὰ δυνάμεθα τότε νὰ συνάπτωμεν ὡς ἀνεξάρτητος οἰκονομικὴ χώρα καὶ δημόσια δάνεια πρὸς ἐπιχείρησιν καὶ ἐκτέλεσιν κοινωφελῶν δημοσίων ἔργων, ἄνευ τῶν σκοπίλων καὶ προσκομμάτων, ἅτινα σήμερον ἄφθονα προβάλλει ἡμῖν ἑκάστοτε ἡ Σεβ. Αὐτοκρ. Κυβέρνησις. Ὑπὸ τὸ ἦδη διέπον ἡμᾶς πλημμελὲς οἰκονομικὸν σύστημα ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει νὰ ἐπιτρέπῃ καὶ ἐπικυροῖ ἐπισήμως δημόσια δάνεια, ὑπὸ τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ συναπτόμενα, ἵνα μὴ προσοδῇ οἰκονομικὴν χρειὰν ἀνεξαρτήτου χώρας εἰς τὴν Κρήτην, τὴν ὁποίαν

σκεψιν περὶ τὴν διάθεσιν τῶν χρημάτων αὐτῶν. Δεύτερον, σπουδαῖον πρόσον τῆς συνάψεως τῶν δανείων εἶναι ἡ οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία τῆς χώρας. Χώρα δὲ, οἵα ἡ Κρήτη, στερουμένη οἰκονομικῆς ἀνεξαρτησίας πρὸς τὸ διαθέτειν ἐλευθέρως καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν τὰς δημοσίας αὐτῆς προσόδους, παρεχούσης τοῖς δανειστοῖς πάντα τὰ ἐγγύα τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν δανεισθέντων εἰς τὸ δημόσιον χρήματων των, μὴ ἔχουσα ἡ πλημμελὲς οἰκονομικὸν σύστημα, ἀπονέμον τὰ ἡ μίση τῶν εἰσοδημάτων αὐτῆς εἰς τὸ ἐγχώριον ταμεῖον, τὰς δε σ ουδαιοτερας αὐτῆς προσόδους εἰς τὸ ἐν Κ)πόλει Κεντρικὸν Ταμεῖον τῆς Αὐτοκρατορίας, εὐλόγως δεν δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ δεν θεωρεῖται ὑπὸ τῶν χρηματιστῶν ὡς ἀξιόχρεως διὰ τὴν σύναψιν δημοσίων δανείων, εἰμὴ ὑπὸ τὴν δυσπίστευκτον ἐγγύησιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως· διὸ καὶ πάντα τὰ μέχρι τοῦδε μελετηθέντα ὑπὸ τῆς Ἀντιπροσωπείας τῶν Κρητῶν δάνεια εἰκτρῶς ἀπέτυχον, ὡς καὶ τὸ φιλελεύθερον τοῦτο, καίτοι τὰ Κυβερνητικὰ ὄργανα, «Ἴδη» καὶ «Μίνως» ἀποκρύπτουσι τὸ πεπραγμένον τοῦτο γεγονὸς, ὅπως κολακεύωσι τὴν κοινὴν γνώμην τῶν δημοσ. ὑπαλλήλων τῆς Κρήτης, οἵτινες ἀνα [illegible] δανείου χάριν προκειμένου ἀνακουφίσεως, δεν λαμβάνουσιν ὅμως ποσῶς ὑπ' ὄψιν τὸ μέγα κατὰ τοῦ τόπου ἀπορρεόμενον κακὸν. Τρίτον, σπουδαιότατος λόγος, ἀπωθῶν τοὺς Τραπεζίτας, ὅπως δανείσωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα, εἶναι ἡ ἐλλειψις κατάστασεως τοῦ δημοσίου τῆς Κρήτης προϋπολογισμοῦ. Πρὸ τοῦ προϋπολογισμὸς ἀνισοσκελὴς καὶ χωλαίνων, παρουσιάζων τεραστίας ἐλλείμματα κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου αὐτοῦ ποσοῦ, μέλλων δὲ κατὰ τὸ προσεχὲς ἐπελευσόμενον ἄρρον ἔτος νὰ καταστῇ τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων του ἰσοσκελὲς πρὸς τὸ ἔλλειμμα, παρισᾶ τοῖς Τραπεζίταις θέμα εἰκτρὸν καὶ ἀξιοθάκρυτον οἰκονομικῆς καταστάσεως, ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς ὁποίας ὀρρωδοῦσι νὰ ῥίψωσι τὰ ἑαυτῶν χρήματα εἰς τὸ ἔδαφος οἰκονομικῶς πτωχὸν καὶ εἰς πραγματικὴν χρεωκοπίαν περιελθούσης χώρας. Τοιοῦτος δὲ προϋπολογισμὸς, ἤτοι τεραστῶδης οἰκονομικὸς σολοικισμὸς, νὰ ἐπιβαρυνθῇ εἰσέτι δι' ἐτησίας δαπάνης ἄνω τῶν 6.000 λιρῶν διὰ χρεωλύσιον καὶ τόκους πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου τούτου, εἰς τὴν κυοφορίαν τοῦ ὁποίου προέβη λίαν ἐλαφρῶς ἡ Σεβ. Πλειονοψηφία χωρὶς ποσῶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἑαυτῆς, ὅτι πρὸς κάλυψιν τῶν συναπτομένων δημοσίων δανείων ῥηγίζονται καὶ νέοι φόροι ἢ νέοι εἰσφορὰ ἐπιβάλλονται πόροι εἰς ἀντίκρυσμα τῶν ἀναγραπτέων [illegible] τῷ προϋπολογισμῷ δαπανῶν καὶ ἐξόδων τῆς ὑπηρεσιας τῶν δανείων. Καὶ ἡ σπουδαία αὕτη ἔλλειψις, ἡ κρατήσασα κατὰ τὴν ἀντικειμενοβουλευτικὴν καὶ ἀνώμαλον χορήγησιν τῆς ἀδείας εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν πρὸς συνάψιν τοῦ δανείου τούτου, εἰς εὔλογους ἦτον ἐπόμενον νὰ ἐμβάλῃ φόβους τοὺς κατόχους τοῦ χρήματος καὶ ἀποτρέψῃ τοὺς κερδῴους τοῦ Κρεμοῦ ὀπαδοὺς ἀπὸ τῆς ὑπερ τοῦ Κρητικοῦ Δημοσίου διαθέσεως τῶν χρημάτων των.

Διὰ τοὺς σπουδαίους τούτους οἰκονομικοὺς λόγους ἡ συνετὴ καὶ προβλεπτικὴ τῶν εὐφρονούντων τάξις μετὰ βεβαιότητος ἀνέμενε καὶ ἐνδομύχος ἀπὸ καρδίας ηὔχετο ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ τοῦ τόπου καλοῦ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ δανείου τούτου, ὅπερ ἤθελεν εἶσθαι καταστρεπτικὸν διὰ τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τῆς Κρήτης, ἀφοῦ καὶ ἡ σύναψις αὐτοῦ, καθ' ἣν ἐποχὴν καταβάλλονται οἱ φόροι τῶν θερινῶν προϊόντων καὶ ἐγγὺς ἐστι τὸ εὔφορον ἔτος τῆς ἐλαιοπαραγωγῆς, ἤτον ὅλως περιττὴ καὶ ἀδι-